

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława w Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACJE METEOROLOGICZNE.

Dzień godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psycho- metr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrze i różne uwagi
8	6 26" 11," 641	† 1, 5	2," 22	ZPł. Zachodni słaby	Pochmurno	Deszcz
	2 27 2, 916	— 3, 8	1, 36	PPł. Zachodni „	„	Śnieg
	10 5, 732	— 6, 6	1, 08	Północny średni	„	Śnieg

Wiadomości krajowe.

KRAKÓW.

Wystawione, i gustownie umeblowane kosztem rządu sale readowe w nowym teatrze, dziś pierwszy raz otwarte będą dla pierwszego *Kassyna*, w niedzielę zaś dla pierwszej *Reduty*. Wielka sala, nie ma dotąd nie równie pięknego i okazałego w Krakowie; — jest ona nieco krótszą od sali Knotza, — ale natomiast szerszą, i do regularnego czworoboku znacznie zbliżoną, — co właśnie główną jej piękność stanowi. Malowania są gustowne i pracowite pędzla P. Niedźwieckiego tutejszego malarza; — życzyć by tylko należałoby zbytęczą jaskrawość galerii całkiem później odmienić, — jako uadającą zupełnie fałszywy ton harmonii bratających się z nią innych kolorów; co łatwo dopełnione być może przy malowaniu na wiosnę ścian sali, tymczasowo kolorem ogniowym przecigniętych, który atoli jako najodpowiedniejszy nocnemu oświetleniu, zapewne utrzymanym zostanie. — Wczoraj po skończonym widowisku w teatrze, sale te były na próbę oświecone. — Kosztowne ale też za to okazałe żyrandole, sprowadzone z Berlina, powiększają świetność tego przybytku zabaw publicznych, który dopełnia reszty przyjemności gmachu teatralnego. —

Nasz dyrektor przedsiębiorca teatru, nie szczędząc żadnych wydatków by widowska dramatyczne coraz więcej zajmującymi uczynić, — zamówił z Drezna balet dziecinny, który pod kierunkiem pana Domenico Rosetti, mistrza baletu w Genii i nauczyciela przy balecie pana Price w Kopenhadze, (dziś goszczącego w Berlinie) przybył już do Krakowa. Pan Domenico Rosetti zobowiązał się na pięć widowisk, z których pierwsze nastąpi w sobotę 13 b. m. w teatrze.

A. N. — Zwracamy uwagę szanownych lubowników i znawców muzyki, na sławnego fortepianistę *Leopolda Meyer* członka honorowego towarzystwa filantropicznego w Petersburgu, który w przejeździe swoim przez naszą Stolicę, zamyslać *koncert*. — On to słyszany z nadzwyczajnym zadowoleniem tak na dworze Rossyjskim również jak Austriackim był pierwszym z wirtuozów który dostąpił zaszczytu, grania kilkukrotnie przed Sułtanem tureckim Abd-el-Medschid, i przez tegoż prawdziwie po cesarsku obdarowanym został. Wszystkie dzienniki miast stołecznych w których dawał w najnowszym czasie koncerta utrzymują, i entuzjastycznymi oznakami uwielbienia gry jego udowadniają, że onemu zarówno z *Lisztem* pierwszeństwo należy. W Wiedniu nawet po ostatnim swym na pożegnanie danym koncercie w obec Dworu jak to z *Gazety Teatralnej* N. 109 z dnia 8 Maja 1843 i *Humorysty Saphira* wyczytać można, kwiatami i wienkami obsypanym został. Spodziewać się przeto należy iż licznie zebrani na jego koncert szanowni znawcy i lubownicy sztuk pięknych chwilę tę z największym zadowoleniem przepędzą.

Doniesienie muzyczne.

W księgarni *St. Gieszkowskiego*, znajdują się do nabycia: Dwa **Mazury** ułożone na Piano-Forte przez J. P. odgrywane na balach publicznych. Cena ex. zlp. 1.

SPROSTOWANIE.

W gazecie wczorajszej N. 6 zasły następujące pomyłki druku na karcie 3 w przedziałce 1 wierszu 19 i 20 zamiast: *raz ma zaraz* powinno być: *ma zaraz*; tamże wiersz 14 od dołu, zamiast: *to i zbyt* — powinno być: *i to zbyt*; na koniec na karcie 4 w przedziałce 1 wierszu 12 od góry, zamiast; *obrazowej*, powinno być: *obrazu*.

Wiadomości zagraniczne.

WIADOMOSCI Z POCZTY DZISIEJSZEJ.

— Berlin 8 Stycznia. —

Przybyła tu przedwczoraj wielka księżna Meklenburgsko Szweryńska wdowa, wraz z dziećmi z swemi xięciem Wilhelmem i księżniczką Ludwiką i wysiadła w zamku królewskim do przygotowanych dla siebie pokojów. —

— Balet dziecinny pana Price z Kopenhagi ciągle tu wielkie ma powodzenie, liczne dając przedstawienia w teatrze miejskim na placu Alexandra. — (*Tejże samej szkoły balet dziecinny obecnie znajduje się u nas w Krakowie.*)

— Drezno 4 Stycznia. —

Dziś przed południem przybył tu Jego Cesarzowiczowska Mość Wielki xiążę Rossyjski następca tronu: wysiadł w domu posła rossyjskiego pana Schröder; i wieczorem odjechał w dalszą podróż do Petersburga. —

— Paryż 2 Stycznia. —

(*Na godzinę przed odejściem Poczty.*) W biórach Izby deputowanych, wszczęła się dziś rzecz o legitymistach, którzy w Londynie odznaczyli się zaniemieniem swoich hołdów xięciu Bordeaux; ale panowie Berryer, Bechard i xiążę Walmy, jako uczestnicy tego wypadku oświadczyli, - że tylko w obliczu całego zgromadzenia Izby deputowanych będą się tłómaczyli.

Xiążę Broglie, jako sprawozdawca komisyi adressowój w Izbie parów, w projekcie do adresu, uczynił także wzmiankę o podróży xięcia Richelieu członka izby parów do Londynu.

— Neapol 24 Grudnia. —

Potwierdza się najwyraźniej, że hrabia Trapani, królewicz Franciszek de Paola, młodszy brat króla obojga Sycylii, — proponowany jest rządy na męża młodej królowej hiszpańskiej Izabelli II. związek ten popierany jest przez Francją i Anglią. — Królewicz ma dopiero lat 16. —

WIADOMOSCI Z POPRZEDNICH POCZT.

— Warszawa 3 Stycznia. —

Wczoraj odbyło się zapowiedziane otwarcie Głównej Kasy Oszczędności, rozpoczęte solennem nabożeństwem w kościele katedralnym ś. Jana, w obec władz i licznie zebranych przedsiębiorców fabryk, starszych zgromadzeń rodzimiejszych tudzież innych mieszkańców Warsz. Gdy zakres pisma naszego nie dozwala dziś wszystkich szczegółów tej ważnej uroczystości ogłosić, pośpieszamy przynajmniej z doniesieniem, że kasa oszczędności w gmachu Dyrekcyi Ubezpieczeń przy ulicy Nowolipki otwarta wczoraj, do późnego wieczora napędzona była składającymi w nią swoje fundusze, od 101 zgłaszających się, którym książe-

czki oszczędności wydano, wpłynęło do kasy zł. 4,961 czyli rub. sr. 744 kop. 15.

— Paryż 25 Grudnia. —

P. Mauguin powroci z Madrytu przed otwarciem zgromadzenia izb.

Xię Ludwik Napoleon otrzymał pozwolenie przyjmowania w warowni Ham osób opatrzonych szczególnem upoważnieniem od władzy.

Nasza siła morska jest w tej chwili dowodzona przez 2 admirałów, 10 wiceadmirałów, 20 kontradmirałów, 33 kapitanów okrętowych 1szej klasy, 66 kapitanów 2giej klasy. 66 kapitanów korwetowych 1szej klasy, 132 2giej klasy, 96 poruczników okrętowych 1szej klasy, 395 2giej klasy.

PP. Donoso i Ros d'Olano wybierają się napowrót do Madrytu, nie mógłszy nakłonić ex-rejntki do powrotu do Hiszpanii. Królowa Krystyna postanowiła nie powrócić do Madrytu, dopóki kommissya mianowana przez Kortezy nie rozpozna i nie potwierdzi jej rachunków dotyczących opieki nad królową Izabellą. Zdaje się że ex-rejntka wyrzekła się zupełnie polityki.

Ministerstwo francuzkie otrzymało od gabinetów wiedeńskiego i berlińskiego notę, tej treści, że rząd Izabelli II., królowej hiszpańskiej, uznany będzie przez nie tylko w tym przypadku, jeżeli przyjdzie do skutku zaślubienia jej z xięciem Asturyi, synem Don Karlosa dla pogodzenia wzajemnych interesów D. Karlosa i Izabelli II.

Akademia zajmuje się teraz nowym systemem kolei żelaznych, który przedstawia większe bezpieczeństwo przez założenie trzeciej szyny pomiędzy dwoma głównymi szynami; po tej trzeciej iść mają dwa pionowe koła, zapobiegające z suwanii się z szyn kół poziomych.

— Londyn 21 Grudnia —

Od niejakiego czasu rozechodzą się niepokojące wieści o stanie zdrowia królowej. Mówią, że królowę napada niekiedy melancholia, której ani starania oteaczających ją osób, ani sztuka lekarzy usunąć nie mogą. Jedynym środkiem na uleczenie królowej z tej słabości, ma być zmiana powietrza; zładto wytłomaczyć się dadzą ostatnie częste podróże. (Al. Z.)

Słychać że głównym przedmiotem narad przyszłego parlamentu będzie zmiana systemu podatkowania. Wszystkie podatki od przedmiotów zbytkowych mają być zniesione, cło od zboża co rok zmniejszone; ale za to na własności znaczny ma być nałożony podatek. We wszystkich klubach o niczem teraz nie mówią, jak o tem.

Według korespondencyi z Tunis pod dniem 8 Grudnia Bój tunetański wiedząc, że flotyła sardyńska jest pod żaglami, aby tam przybyć dla żądania dopełnienia zawartych traktatów, kazał fortyfikować Goulotte, i założyć obóz z 15,000 wojska. Jednem słowem w Tunis wszystko przybiera wojenną postać. Z środka kraju srowadzają ciągle amunicyę i inne wojenne zapasy.

Globe donosi z Gibraltaru, że na tamtejszych wodach pokazał się okręt korsarski, i że na złowienie go wysłano wojenny poropływ Locust.

Nie wiadomo, czy okrętem tym jest okręt niewolniczy, odpędzony od brzegów Afryki przez krążące okręty angielskie, czy też płynący pod banderą grecką okręt *Santa, Trynidad*, dowodzony przez kapitana Teodoraki Spano, który przed miesiącem zabrał był kilka okrętów.

— Jassy 5 Grudnia —

Podczas gdy gazety Niemieckie już z wielu stron donoszą o nastąpną zimie, tu mamy jeszcze łagodne powietrze; zapowiadają jednak ostrą zimę, bo niedźwiedzie zeszły z karpatów, i wielu już w północnej Moldawii ubito. Ze zaś ciągle mamy czas mokry, przeto drogi nasze, przy tłustych gruntach, są bardzo zle, a miasta wyglądają bardzo brudne. — Rząd tutejszy zwracając teraz uwagę swą na urządzenie szkół, któremi dotychczas dopiero 12 miast jest opatrzonych, napotyka na szczególnego rodzaju trudności, t. j. że przez całą zimę i na wiosnę, zle drogi nie pozwalają dzieciom chodzić do szkół. Pod samemi nawet Jassy ojciec posyłający syna do szkoły, musi umyślnie do tego trzymać parę koni i pojazd; dla tego też taniej jest mieć domowych nauczycieli, których dosyć tu znaczna jest liczba, mianowicie francuzów i polaków. Ponieważ w Moldawii nie masz właściwie stanu miejskiego, tedy sami tylko żydzi utrzymują szkoły elementarne, nauczyciel zaś obowiązany jest sam zanosić dzieci poblocie do szkoły; często też widzieć można takiego uczonego, jak na każdem rękuniesie jednego chłopca, a na plecach jeszcze dwóch, i tak brnie przez błotniste ulice po same kolana.

Rozmaitości.

LIST GALICYANINA, O PRISNITZU.

Przyjechawszy do Odessy dla interesów handlowych z niemalem zadziwieniem czytałem w *Bibliotece Warszawskiej* artykuł doktora Jabłonowskiego, o Graefenbergu i Prinsnitzu. Trudno pojąć, z jakich powodów napisał autor tak niesprawiedliwy świstek na człowieka, znanego całej Europie ze swego nadzwyczajnego talentu, cnót i ludzkości. Zarzuca mu chciwość i niedbalstwo w odwiedzaniu ubogich słabych, gdy tymczasem Prinsnitz nie tylko darmo ubogich kuruje, lecz jeszcze żywi ich i mieszkanie im daje. Sam będąc u jednej majątnej pani, która od kilku godzin oczekiwała Prinsnitsa, słyszałem jego ekskuzy z tego opóźnienia. Mówił: „*Daruj Pani, ale byłem u ubogich słabych; oni przedszego ratunku potrzebują jak bogaci, bo z ręk własnych żyją.*” Przeszłego roku przyjechał do Graefenberga z Anglii syn xięcia Sussex. Dla człowieka chciwego, piękna była pora robić mu nadzieję wyzdrowienia. i brać za to dobre honoraria; Prinsnitz wszakże z sumieniem poczciwego i nieinteressowanego człowieka oświadczył słabemu, że jego choroba wodą wyleczona być nie może. Dalej mówi dr. Jabłonowski, że Prinsnitz febrę nerwową nie leczy, ani podagry, a że hypokondrya u niego się powiększa. Trudno wierzyć, żeby można było wbrew prawdzie taką rzecz twier-

dzić, kiedy co rok są liczne przykłady radykalnych kuracyi tych chorób. Co do podagryków dośchy zacytować zech naszych Galicyanów: hrabię Leopolda Kraszińskiego i pana Jordana, którzy większą część roku przepędzali w łóżku w okropnych cierpieniach, a teraz tego nie doznają. Co do febrę nerwowych, dr. Jabłonowski przeciwny jest zdaniom uczonych lekarzy, którzy cytują w historii liczne przykłady febrę nerwowych, wyleczonych zimną wodą, zaczynając od Cesarza Augusta, twierdzą tylko, że Prinsnitz nie jest wynalazcą sposobu kurowania tego rodzaju febr. dr. Jabłonowski zadaje Prinsnitzowi śmierć pułkownika Sierowskiego. Nie byłem w tej porze w Graefenbergu, lecz gdy 2 miesiące później przyjechał, jednomyślnie wszyscy przypisywali tę śmierć nierozwazie jednego młodego doktora, którego na nieszczęście był Polak. Ten ostatni, czy w chęci szkodenia Prinsnitzowi, czy dla innych pobudek, namówił pułkownika, ażeby brał sekretnie jego lekarstwa, i gdy Prinsnitz dawał rano zimne kąpiele, on po południu wkładał słabego do ciepłej wody. Co do hrabi Działyńskiego, mówiono mi, że Prinsnitz nie był przy nim tej nocy, kiedy apoplexy doznał, tylko ten sam młody doktor znajdował się przy nim godzin dwie przed jego śmiercią, i że nie oświadczył potrzeby puszczenia krwi a już później dwoma dniami na trupie dowodzi przy exenteracyi, że trzeba było krew puścić, co było godne sceny Moliera, więc i w tem dr. Jabłonowski nie powinienby śmierci Prinsnitzowi przypisywać. Dalej mówi, że paralitycznego żadnego nie wyleczył. Dość przytoczyć przykład hrabiny Jenison z Olomuńca, która będąc przez pół ciała zparalizowaną i w ostatnim peryodzie febrę nerwową zkonduemnowaną przez tamedycznych lekarzy, została przywiezioną w pół umarłą do Graefenberga. Ta dama odjechała ztąd zupełnie uleczoną. Musiał ją często widzieć doktor Jabłonowski, gdyż wszyscy ją widzieli chodzącą po rynku po pozbyciu się paraliżu. Jenerał Klicki, dotknięty od wielu lat chorobą wątroby, użył rady doktorów niemal całej Europy, był u różnych wód od pyreneów do Kankazu—stan jego wątroby coraz się pogorszał, w Graefenbergu tylko zdrowie odzyskał. Nie skończyłbym, gdybym chciał przytoczyć wszystkie przykłady podobnych zadziwiających kuracyi. Gdyby Prinsnitz słabych nie wyleczył i zamiast tego zabijał ich, jak dr. Jabłonowski twierdzi, rząd nasz Austriacki pewnieby nie pozwolił mu praktykować. Z początku podobnie jak dr. Jabłonowski, niektórzy doktorowie różne robili mu zarzuty w celu szkodenia jego opinii i zniechęcenia słabych. Władze krajowe zesały na miejsce kilka Kommissy, złożonych z medyków, nakoniec baron Tükheim, nadworny Cesarski doktor z rozkazu Cesarskiego zjechał, i przekonawszy się o dobrych skutkach tej kuracyi; zdał rządowi pochlebną o Prinsnitzu opinię. Król bawarski wysyłał także swego doktora Schnitzlajna, którego wydał dziełko wychwalając kuracyą wodną i taką w Bawaryi zaprowadził(*) Król Belgii też wysyłał doktora Honzebruck, żeby na miejscu się przekonał o skutkach wodnej kuracyi, ten kilka miesięcy bawił w Graefenbergu, najpochlebniejszą zdał opinię o tej metodzie i w Belgii ją zaprowadził. W ostatnich czasach marszałek Soult wysłał do Graefenberga

[*] Dziełko to, znajduje się w księgarni Stanisława Gieszkowskiego w Krakowie kosztem jego po polsku wydane.

naczelnego lekarza wojsk francuzkich, któren wydziwić się nie mógł szczęśliwym skutkiem kuracyi i często powtarzał: „*C'est merveilleux, ce que je voit ici. Prinsitz est un génie.*“ Nareszcie na dowód, że taka kuracya jest rzeczą dobrą, przeszło 30 zakładów wodnych zaprowadzono w w samych Niemczech. Po zdaniach tak znakomych medyków, artykuł *Biblioteki Warszawskiej* bezwątpienia bardzo mało będzie miał wpływu na opinię Prinsitza; ale obowiązki wdzięczności dla niego i miłość prawdy zagniły mię prosić Redakcyi Tygodnika Petersburskiego, ażeby niniejsze pismo umieściła w swym żurnalu. --

Odessa 15 Lipca 1843 r.

Kazimierz *Wyrzewski.*

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 9 do dnia 10 Stycznia.

Bukowski Stefan ob., Slaski Rudolf ob., Kochanowska Liberata ob., Skariatia Kuryer ces. ros. z Polaki; — Trylski Maciej ob., Morawska Eleonora, Muchowicz Karol Turzyński Julian ob., z Galicyi.

Wyjechali z Krakowa.

Miecznikowski Franciszek ob., Makowska Marya ob., Szymakowski Ludwik ob., Zulawski Julian ob., Stradomski Roch ob., Srednicki Jan ob., do Polski; Pndler Fryderyk, Brunü Fryderyk, do Galicyi.

Doniesienia Urzędowe

Nro 6496.

WYDZIAŁ DOCHODÓW PUBLICZNYCH I SKARBU
W SENACIE RZĄDZĄCYM

*Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego
Miasta Krakowa i Jego Okregu.*

Gdy papier stęplowany z dotychczasowemi znakami wodnemi r. 1843 wyrażającemi, tylko po koniec r. b. 1843 ważność mieć będzie, uadzał zaś to jest od d. 1 Stycznia 1844 r. z nowemi znakami wodnemi r. 1844 wyrażającemi w użycie wprowadzonym zostanie; przeto Wydział podaje do powszechnej wiadomości, iż kto kolwiek po dniu ostatnim b. m. posiadać będzie papier stęplowy jeszcze nieużyty, mający znaki wodne z 1843 winien takowy u rendanta stempla wymienić na inny z znakiem wodnym 1844 najpóźniej do dnia 15 Stycznia 1844 r. po tém terminie wymiana miejsca mieć nie będzie, a papier stęplowy z znakiem wodnym r. 1843 tylko jako prosty czyli nie stęplowany uważany będzie. Rozporządzenie to dla upowszechnienia, także przez *Dziennik Rządowy i Gazetę Krakowską* ogłoszonym zostaje.

Kraków d. 11 Grudnia 1843 r.

Senator Prezydujący

J. KSIĘŻAŃSKI.

Sekr. F. Girtler.

(3r.)

Nro. 9988.

WYDZIAŁ SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICJI
W SENACIE RZĄDZĄCYM.

*Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego
Miasta Krakowa i Jego Okregu.*

Z mocy postanowienia Senatu Rządzącego wykreśleni zostają z listy praktykę dozwoioną w kraju tutejszym mający, na własne żądanie jako praktykować sobie więcej nieżyczący: P. Alexander Cybulski Dr. medycyny, P. Henryk Szopowicz Dr. medycyny, P. Janowski Wincenty chirurg, tudzież Katarzyna Wawrzykowska, Ludwika Makowicz, Rozalia Majewska i Maryanna Homme akuszerki.

Kraków d. 30 Listopada 1843 r.

Senator Prezydujący,

KOPFF.

Referendarz L. Wolff.

CENY ZBOZA

Na targowicy publicznej w Krakowie w 3ch
gatunkach praktykowane.

Dnia 8 i 9 Stycznia 1844 roku.	1. GATUNEK		2. GATUNEK		3. GATUNEK	
	od	do	od	do	od	do
	z.	g.	z.	g.	z.	g.
Krz. Pszenicy	18	18	20	16	17	15
„ Zyta ..	11	—	—	10	10	20
„ Jęczmien	8	—	7	24	—	—
„ Owsa ...	—	—	6	15	—	5
„ Grochu.	10	—	10	20	—	—
„ Jagiel ...	—	—	25	—	—	20
„ Rzepaku..	—	—	30	—	—	24
„ Tatarski.	—	—	9	12	—	—
„ Siemienia k.	—	—	12	—	—	—
„ Prosa ...	—	—	14	—	—	—
„ Koniezyiny	—	—	130	—	—	100
Wielogrochu	—	—	13	—	—	—
„ Ziemiaków	—	—	4	—	—	—
„ Kminku...	—	—	64	—	—	—
„ Anyżu...	36	—	72	—	—	—
Cesar Siana	—	—	2	2½	—	2
„ Słomy	—	—	2	12	—	2
Jaj kurzych kopa zł. 3 15					
Masła garniec od zlp. 8 gr. — do zlp. 9 gr. —						
Spirytusa garniec z opłatą w 1 gatunku od zł. 4 gr. — do zlp. 5 gr. —. Okowity garniec z opłatą w 1 gatunku od zlp. 3 gr. — do zlp. 4 gr. —						
Drożdży wanianka zlp. 2 g. 12 do zlp. 4						

Sporządzono w biurze Komissariatu Targowego.

Kraków d. 9 Stycznia 1844 r.

Kommissarz Targowy.

W. Dobrzański.

Z. Notaryusza Publicznego Okręgowego
Wolnego Miasta Krakowa.

W pertraktacyi spadkowej na zasadzie rezolucyi Trybunalu W. M. Krakowa z Okręgiem z d. 21 Grudnia r. z. Nro. 6724 wydany d. 18 b. m. i r. w godzinach zwyczajnych rannych i popołudniowych, sprzedane zostaną ruchomości na rzecz massy po Andrzejn Jende brzegowym, będące, w Chrzanowie pod N. 9. O czem szanowną publiczność ma honorzawiać.

Chrzanów 5 Stycznia 1844 r.

Ignacy Dorau.